

40. Fardume märgelstensbrott

Gotlands kalkrika berggrund vittnar om naturen för 400 miljoner år sedan. Koraller och snäckor från Gotlands förhistoria syns idag som fossiler i de övergivna stenbrotten vid Fardume.

Runt hela den gotländska kusten syns spår efter kalkbränning. På Gotland har man brutit kalk ända sedan medeltiden. Till en början var det till husbehov men från 1600-talet utvecklades kalkbrytningen till en industri. Kalken användes som byggnadsmaterial men även vid metallframställning och exporterades till platser runt hela Östersjön.

Kalkbrytningen har lämnat djupa sår i landskapet. Också här vid Fardume syns de gamla stenbrotten. Idag är de delvis vattenfyllda.

I stenbrotten syns tydligt fossil av olika djurgrupper som t ex armfotingar, snäckor och tabulata koraller. Fossiler bildas då döda organismer dör och sjunker till havsbotten. Det organiska materialet bryts ned och ersätts av oorganiskt material, t ex kalk. På så sätt bildas ett negativt avtryck av djuret.

Tabulata koraller liknar en förstelnad tvättsvamp och var ett koloniskelett för koralldjur. Överst i varje rör levde ett millimeterstort koralldjur. Dessa fossiler av släktet Halysites är vanligt över hela Gotland. Armfotingen, brachiopod, liknar musslorna men hör till en annan art. Armfotingen såg ut som en mussla med stjälk. Mellan ”musselskalen” satt de tentakler som djuret använde för att få i sig föda.

Njut gärna av fossilernas vackra och unika former men bryt inte loss dem från kalkstenen. Låt avtrycken av dessa vackra organismer finnas kvar till dem som kommer efter oss!

Vägbeskrivning från Visby: Kör väg 148 mot Fårösund. Vid Rute kyrka, sväng av mot Valleviken. Strax efter Folkets hus i Rute, sväng av mot Fardume träsk och följ skyltning.

